

הדם.

הלכה ו

ודין זה בימי הגאונים נתחדש והם גזרו שלא יהיה שם דם טוהר כלל שזה שהחמירו על עצמן בימי חכמי הגמרא אינו אלא ברואה דם שהוא טמא שיושבת עליו ז' נקיים, אבל דם שתראה בימי טוהר אחר ספירה וטבילה אין לחוש לו שאין ימי טוהר ראויין לא לנדה ולא לזיבה כמו שביארנו.

הלכה ז

ושמענו שבצרפת בוועלים על דם טוהר כדין הגמרא עד היום אחר ספירה וטבילה מטומאת יולדת בזוב ודבר זה תלוי במנהג.

3) הלכות נדה להרמב"ן פרק ז אות כ

כ. לא הפרישו בנות ישראל מדם נדה לדם לידה כ: אפי' בתוך ימי טוהר, שיש לחוש לקלקל גדול ולטעות ס:), שהרי רוב המפילות כ: אנו מטמאין אותן לפי שאין בקיאות בדבר, והרבה מהן שיושבות מספק לזכר ולנקבה ולנדה מדין תלמוד ס:), ואם תרגיל את האשה להגהיג טהרה בדם הבא מימי ס: טוהר יבואו לומר שכל שאנו מטמאין אותה לידה יש לה ימי טוהר, וכן יבואו לטעות ס: בספירת זיבתן ולומר כשב שאין דם זה מטמא סותר כ: בספירה כך היא עולה, טז) והרי הדברים ק"ו אם החמירו בנות ישראל על עצמן שאפי' רואות דם טפה כחרדל יושבות ז' נקיים, ולא רצו להוציא עצמן בחקנת

בית דין ט) שתשב ששה והוא, כדי שתהא כ: ספירת כולן שוה כל ימיהן ולא יבא לידי טעות, כ"ש שיהא להן לחוש שלא תהא האשה שופעת ומשמשת, לפיכך כל הרואה דם טפה כחרדל אפי' בתוך ימי טוהר תשב ז' נקיים כאילו ראתה קודם שתלד, וה"ז בכלל חומר שהחמירו בנות ישראל על עצמן.

אעפ"י שמקצת מקומות כ: נוהגין קולא בימי טוהר כבר הסכימו הגאונים ועשו סמיכה והחרימו כ: על כל מי שיעשה כן. אלא הרי האשה שרואה בימי טוהר שלה כמו שהיא בשאר הימים כ: שרואה בהן.

4) ריטב"א נדה סו. ד"ה אמר רב וירא "וכיון דעבדה ר' וירא שמעתא" עד "וכבר כתבנו"

וכיון דעבדה ר' וירא שמעתא, ובפרק אין עומדין ²² מנו לה להלכה פסוקה, למדנו כי חכמים ²³ קבלו מהם כן, ועשו אותה תקנה, ופשט ²⁴ איסוריה בכל העולם, ואין כח לבטלה ולא להקל ²⁵ בה כלל. וכבר כתבנו ²⁶ שבכלל תקנה זו, שלא לישב יולדת על דם טוהר, ככסה שחששנו לטעות בין ימי נדה לימי זיבה, כל שכן שראוי לחוש לטעות ²⁷ בין ימי לידה לימי טוהר ²⁸, ובקטנה בתולה גורו, וכ"ש ביולדת ושופעת דם ²⁹.

5) תלמוד בבלי מסכת נדה דף לו עמוד ב

והתניא המקשה בימי נדה - נדה, בימי זיבה - טהורה. כיצד, קשתה יום אחד ושפתה שנים, או שקשתה שנים ושפתה יום אחד, או ששפתה וקשתה וחזרה ושפתה - הרי זו יולדת בזוב. אבל שפתה יום אחד וקשתה שנים, או ששפתה שנים וקשתה יום אחד, או שקשתה ושפתה וחזרה וקשתה - אין זו יולדת בזוב. כללו של דבר: קושי סמוך ללידה - אין זו יולדת בזוב, שופי סמוך ללידה - הרי זו יולדת בזוב.

יולדת-17 CD

(1) תלמוד בבלי מסכת נדה דף לו עמוד א
 תניא, רבי מרינוס אומר: אין לידה סותרת בזיבה. איבעיא להו: מהו שתעלה? אביי אמר: אינה סותרת ואינה עולה, רבא אמר: אינה סותרת ועולה.

(2) תוספות מסכת נדה דף לו עמוד א
 ור"ת מפרש דהלכתא כאביי דאין עולין וכבר יתא דהמפלת (שם דף כט):
 תוספות מסכת נדה דף לו עמוד א
 ורב סעדיה כתב דנשים שלנו דחשבינן להו כיוולדות בזוב אם עברו ימי טומאת ז' לזכר או י"ד לנקבה וספרה שבעה נקיים בימי טוהר או אפילו בימי טומאה מותרת לבעלה עד מ' לזכר ופ' לנקבה אע"פ שרואה דם הכתוב קראו דם טוהר שכן שנו חכמים ימי לידה שאינה רואה בהן עולים לה לימי ספירת זיבתה הרי בהדיא חולק על ר"ת.

(3) רמב"ם הלכות מטמאי משכב ומושב פרק ה הלכה ב
 יולדת שלא טבלה אחר שבעה לזכר וי"ד לנקבה כל דם שתראה אף ע"פ שהוא בתוך ימי טוהר הרי הוא כדם הנדות ומטמא לח ויבש, לא תלה הכתוב בימים בלבד אלא בימים וטבילה.

(4) שולחן ערוך יורה דעה סימן קצד סעיף א
 יולדת, אפילו לא ראתה דם, טמאה כנדה; בין ילדה חי, בין ילדה מת ואפילו נפל. וכמה הם ימי טומאתה, עכשיו בזמן הזה כל היולדות חשובות יולדות בזוב וצריכות לספור שבעה נקיים; נמצאת אומר שיולדת זכר יושבת ז' ללידה ח' לנקיים לזיבה, והיולדת נקבה יושבת שבועים ללידה ח' נקיים לזיבה. ימי לידה, שהם ז' לזכר וי"ד לנקבה, אם לא ראתה בהן עולים לספירת זיבתה; ואם שלמו ז' נקיים בתוך י"ד לנקבה, הרי זו אסורה עד ליל ט"ו; ואם טבלה קודם לכן, לא עלתה לה טבילה. הגה: ולאחר ז' לזכר וי"ד לנקבה, מותרת לבעלה מיד, מאחר שספרה ז' נקיים ולא חזרה וראתה. מיהו יש מקומות שנהגין שאין טובלן תוך מ' לזכר ושמונים לנקבה, (צ"ח יוסף נשם מהרי"ק שהביא התניא ונאגודה פרק ע"פ ובמהרי"ל), ואין להחזיר במקום שנהגו להחזיר (ריב"ש); אבל במקום שאין מנהג, אין להחזיר כלל רק מיד שלא ראתה דם אחר ז' לזכר וי"ד לנקבה וספרה ז' נקיים, מותרת לבעלה (ת"ח סימן רנ"ה). אבל אם חזרה וראתה, אפילו עפ"י דם כחודל, עמאה אע"ג דמדאורייתא דם טוהר הוא כזר פשט המנהג בכל ישראל שאין צועלן על דם טוהר (צ"ח ואגור ועור ופוסקים נשם הגאונים), ודינו כשאר דם לכל דבר.

(5) ט"ו יו"ד סימן קצ"ד ס"ק ב, ג.

(2) כ"ד פ"ח ב"ח ב"ח ב"ח (כ"ד) כחון וז"ל

לפרוש מבעלה ליל פ"ח והיא מותרת במהרה (פסחים קנ"ג): ויש בה מסלקים דבעל הנזיה גדולה (פ"ח מנ) מפרש הטעם השם דנפקא לו מימי טוהר ימי טומאה כ"ד ליה כשעם וכשם אן אבל שאר הפוסקים שהביא צ"ח (כ"ד פ"ח ופ"ח פ"ח) סברא ליה לכוונה הטעם דהחוק שהורגנו לנפש כל ימי טוהר ואפילו מראה חרישין שמה גם בהה מראה ולפי הדעה לכן יודענה בעלה שהיא פורש ממנה ליל ז' בשביל שכל ימי טוהר שלה כ"ד ולפי טעם זה של שאר הפוסקים אין חיסור זה אלא במקום שצוין על דם טוהר אצל נדין שאין צועלן כל דם טוהר כמזכר בשמון אין חיסור נזיל מ"א ופ"ח מה שאין כן לפי צ"ח אין חילוק זו ואפילו נדין שאין צועלן על דם טוהר נדין לפרוש ליל מ"א ומיין שהזכר פוסק סברא ליה הטעם השם גזירה שזכרנו אין צריך לפרוש נזיל פ"ח ומשום הכי לא הביא כאן בשמון כדן וליה מאן דהש לה: (2) ביהו י"ח בקיבוץ דמנהגיה צ"ח מנהג זה מלינו לו שהמב"ם (פ"ח ס"ו) קראו פ"ח סגור ואמר שיש חיסור לנהוג כן ומהך לז' מינוס כמו שהפסיק צ"ח וכה"ל פ"ח כ"ח

המדרש גס בן שאר דעום שמקיימין אימי ומלינו לו שמי טכמים
למקיימין איתו באחד מצד שראו להסמיר באיסור גדה דימים
הכס שדמים מליים בלשה נמו שכמנ ר"י בשם הרשב"ש (בר מ)

שלמד זכיה על מנהג זה עוד מליט לשפר באגודה פרק ערמי
פסחים ה"ל נראה לי דמשום הכי
רגלים נשים יולדות להמתק רי
יראות פן ישכחי הטובה דארבעים
לומר ושמיים לנקבה עכ"ל רז"ו
לומר דהא יש איסור צליל מ"א
לומר וליל פ"א לנקבה כמו
שהבסקי ר"ב סימן זה משום הכי
הסמירו כל ימי עובר ואי משום
טעם זה לא חירא כלל דהא נפגאר
שס דאין לרדן לפרוש אופה
הטובה כל פיקר ומי שפומר שרדן
לפרוש (מכס) [נעם] הריא לרדן
הוא דכס יסיד ולא קיימא לן
כווסיה כלל: ע"ד רש"מי דר"י
משה (פ"ה ג) שכמנ טעם להמנהג

משום שכמנ הפוסקים הריא ר"י (פ"ג ד"ה והרשב"א) דהיינו
בגבוס מיימון (פ"ו פ"ה ג) והמרדכי (שטע"ב ס"ר פ"ה) דר"ם
(פ"ה ד"ה ג) פסק כר"י דמירא ליה דימי לידה שאין

הלכה רואה בהם אין עולין למשטן שצבה נקיים שצריכה למנוח מפני שכל אשה יולדה מונ ומקרי ימי לידה כד שבה שחכמינו
דוקא פסלה על קן צריכה כל יולדת לר"ה שמי טבילות האסמ אחר שצבה לומר ר"ד לנקבה שאז אחר הטבילה כלו ימי לידה
ומפסיל למנוח שצבה נקיים ומטעל שיה יכל קן נהגו הנשים להמתין כד שכלו ימי הלידה דהיינו ארבעים לומר ושמיים לנקבה.
גם מורי פ"ה ז"ל (ר"ה פ"ג) הריא טעם זה והקן רואה שאין טעם זה לטוב כל פיקר חדא דלא קיי"ל בר"ה שפסק כר"י כמו

שהריא המרדכי שכל הגאונים בכלל
וכרט פסקו כר"ה דסבירא ליה ימי
לידה הנקיים עולין למספר שצבה
נקיים וכמו שבבב הטור (פ"ג)
והשלחן ערוך ספ"ק זה ואם קן ליה
דמשבח בר"ה דבר זה ושי דאם קן
לא מפסקים כלום דרין דלאדי
דר"ה פוסק כווסיה דנהע"לנה מליא
מילמא אם קן אף כל פי שכלו

ארבעים דכז ושמיים דנקבה אכסי ימי לידה קרינן כמטאר נמרדכי (שטע"ב ס"ר פ"ה) דף נ ר"ב פ"ג דכמנ כל זמן שלג טבילה ומה
לי מקן שמיים או אחר שמיים: ג"ה רמ"ל עלמו דר"י משה (שס) כמב שאין טעם זה פיקר ואין להחמיר כלל במקום שלא נהגו
כז להחמיר וכן דבריו כאן בשלחן ערוך רק שכמנ טעם זה מופיל לייבג למקום המשביר * אלל שמורי פ"ה ז"ל (שס) כתב
והפרי כל המדה ואמר שכל מנהג זה פורץ גדר ישכנו נפש (קהלמ"ט) וז"ל ידכחי מל הכחשו לכך לחוק אומי המנהג ולהכחיל

דבעינן שש עונות שלמות אינן אחר ראייה אחת ואחר תיקון רבי זירא דסופרת שבעה נקיים על טיפת דם כחרדל דמסתמא צריך נמי נקיים מזרע דכעין דאורייתא תקון ומכאן אשה ששמה וראתה מיד אין לה להתחיל לספור נקיים עד אחר יום ד' דבעינן ו' עונות שלמות וכן פסק ר"ת.

5) רמב"ם הלכות שאר אבות הטומאה פרק ה הלכה יא
 האשה שפלטת שכבת זרע אם פלטה אותה בתוך שלש עונות הרי היא טמאה כרואה קרי, לפיכך סותרת יום אחד אם היתה זבה כאיש שראה קרי, ומטמאה בכל שהוא אע"פ שלא יצאת לחוץ אלא נעקרה והגיעה לבין השיניים נטמאה שהרי שכבת זרע כדמה מה דמה מטמא בפנים אף שכבת זרע שתפלוט טמא אותה בפנים.

6) שולחן ערוך יורה דעה סימן קצו סעיף יא
 הפולטת שכבת זרע בימי ספירתה, אם הוא תוך ו' עונות לשמושה סותרת אותו יום. לפיכך המשמשת מטתה וראתה אחר כך ופסקה, אינה מתחלת לספור שבעה נקיים עד שיעברו עליה ו' עונות שלימות שמא תפלוט; לפיכך אינה מתחלת לספור עד יום ה' לשמושה, כגון אם שמה במוצאי שבת אינה מתחלת לספור עד יום ה', דקיי"ל אין שכבת זרע מסריח עד שיעברו עליו ששה עונות שלימות מעת לעת; ואם שמה במוצאי שבת ופלטתה ליל ד', קודם עת שימושה במוצאי שבת, עדיין היא עומדת בתוך עונה ששית לשמושה וסותרת, הי"ל כן יום ה' יהיה ראשון לספירתה. הגה: ותפסוק יום ד' לעת ערב, ויום ה' עולה למניין. ויש שכתבו שיש להמתין עוד יום אחד, דהיינו שלא תחיל למנות עד יום הששי והוא יהיה יום ראשון לספירתה, דמיישין שמה שמש צום הראשון בין השמשות וחסבור שהוא יום, ולאפשר שהוא לילה, ואם תחיל למנות מיום חמישי יהיה תוך ששה עונות לשמושה, על כן יש להוסיף עוד יום אחד דמעשה אי אפשר לנצל לידו עונות (ת"ה סימן רמ"ה והאגור ג"ס ר"י מולין ושי"ד וכ"כ מהר"א ומהר"ק שורש ל"ה), וכן נוהגין בכל מדינות אלו, ואין לשנות. ויש נשים שנהגו להחמיר עוד להמתין עד שצטה ימים (שם צ"ה), ואין ע"עם דצבר והמחמיר יחמיר והמיקל נשכר להקדים ע"מנו למנוה.

המתנת ה' ימים-19 CD

1) שולחן ערוך יורה דעה סימן קצו סעיף יא
 ויש שכתבו שעכשיו אין לחלק בין שמה עם בעלה ללא שמה, וכל אשה שרואה, אפילו כתם, צריכה להמתין ה' ימים עם יום שראתה בו ותפסוק לעת ערב ותספור ז' נקיים (שם בת"ה בשם א"ז ומהר"ק) וכן נוהגין במדינות אלו ואין לשנות (סה"ת וסמ"ג).

2) בדי השולחן סי' קצ"ו סעיף י"א ד"ה שעכשיו אין לחלק

שיעכשיו אין לחלק בין שמה
 א"א שימשה. והטעם בזה כתב ה"ח בשם התה"ד דגורין לא שימשה אטו שימשה לפי הגר"א ביאור הגדה הוא ולא ידעו אינשי לחלות סיבת ההסתנה באיזה עובדא שאירע קודם ראייה דמה דלא כ"ע דינא גמירי לידע שהשמיש ינרום אצלה איזה שינוי בדין טומאתה ולכן אם נחיר שלא להמתין בולא שימשה יטעו לומר שכל הראיות א"צ הכתנה ולא ידעו כלל לחלות בזה שלא שימשה ולכאורה לפי"ז מן הראוי לגזור כן אף היכא שלא שימשה סחמה כהיתה אסורה בחטמיש ובגן שהיתה אכלה (או בעלה היה אכל) ואי"ה ראייתה איזה ימים אחר תחלת האבלות דמה יועיל לנו שהיתה אסורה בחטמיש כיון שהאנשים אינם תולים סיבת הענין בחטמיש כל כיקר וכן היכא ספידסה נדה ביוכ"פ או בת"ב לא נוכל להתחיל לפנות מתחלה הייב ההוא אלא קתחלה למנות מראייתה כיון שלא ידעו כלל לחלות בחטמיש (ובגן אם ראתה ביוכ"פ לא היכל להתחיל ספירתה ביום י"ד השני אע"פ שכבר עברו ד' טעח לעה שלימים מעה תחלת איסור חטמישה). כן היה נלע"ד, אמנם בחשורת שי סימן ק' כתב שכל שהיא אסורה בחטמיש קתחלה לפנות מן העת ההיא דכיון שהיא אסורה לא שייך לגזור אטו שימשה. שו"ר בדרכי חסובה שכתב בשם ספר תוספות ירושלמי להסתפק בזה לענין אבילות והעלה בצ"ל, וע"ע בספר קובץ ב"שורים בסימן ח' שכן ג"כ בבב"ב זה לענין אשה שיש לה זכר קבוע ובגן שדרכה לראות בליל כ"ה בחדש וראתה כן עכשיו אם יכולה למנות מתחלה יום כ"ה כיון שכבר היתה אסורה או מתי עונת הזסת יום כ"ט בחדש יהיה יום א' לספירתה ושקיל ודחי התם ולא העלה דבר ברור בזה ע"ע שם:

3) שי"ך יורה דעה סימן קצו

ס"ק כ

ללא שמשה - דלא פלוג רבנן וגוריי' לא שמשה אטו שמשה ואעיג דשמשה גופה גזירה היא אטו בין השמשות חששא דביה"ש פשוט' היא וחששו בה רבנן טובא בכמה דוכתי, ת"ה, וכ' הבי"ח מיהו היינו דוקא כשבעלה בעיר אבל כשאין בעלה בעיר יש להקל דמיד שתפסוק בטהרה סמוך לבין השמשות תמנה למחרתו ואעיג דבת"ה משמע מלשון השאלה שהיה שואל להחמיר אף כשאין בעלה בעיר מכל מקום מלשון התשובה שלא הזכיר שם להחמיר בזה משמע קצת דבהכי יש להקל עכ"ל ואין דבריו נראין דהלא נודע שהשאלות שבת"ה עשה מהרא"י בעל התשובות עצמו ולא ששאלוהו אחרים כמו בפסקי כתביו ועוד דאיכ' אמאי לא פשיט מדי' אשאלה זו אלא הדבר פשוט כיון דבשאלה משה להדיא אין בעלה בעיר ללא שמשה איכ' גם בתשובה הוא כן גם בתשובת מהרי"ק סי' ל"ה כתב שהנשים מחמירין אפי' אין בעליהן בעיר וכן המנהג פשוט במדינתנו אלו וגדולה מזו נוהגים שאפי' כלה אינה סופרת ו' נקיים עד יום ה' לראייתה אעי"פ שעדיין לא בא החתן לעיר אעי"פ שלפי דעתי אין להחמיר בזה כלל ולא נזכר בשום פוסק קדמון או אחרון מ"מ לא יהא אלא כדברים המותרים ואחרים נהגו בו איסור כו' ומי"מ בשעת הדחק יש להתיר להכלה שמיד שתפסוק בטהרה תספור ו' נקיים דבהכי עדיף טפי ממה שנוהגין שנשאת כשהיא נדה שהרמב"ם פסק שלא תנשא כלל עד שתטהר ואעיג דאנן לא מדקדקים בהכי וכמ"ש הרב בא"ע ס"ס ס"א מ"מ ודאי היכא דאפשר בטהרה טפי עדיף, כן נ"ל:

ס"ק כא

וכל אשה שרואה כתם כו' - נראה דבכתם יש להקל היכא דלא שמשה למנות מיום המחרת של מציאת הכתם דהא הך דלא שמשה גופה גזירה רחוקה היא וגם הבי"י כתב דבמקומו לא נהגו בגזירה זו הלכך י"ל דגם הת"ה גופיה שכתב להחמיר היינו ברואה אבל לא בכתמים דרבנן דאולינן בהו בכמה דוכתי לקולא שהרי לא הזכיר שם כתם כלל ואפשר לזה לא כתב הרב האי ויש שכתבו שעכשיו כו' אחר דין הכתם אלא אחר דין רואה אבל עט"ז כ' יש שכתבו שכל אשה אפילו רואה כתם כחרדל (נ"ל להגיה או טפת דם כחרדל אבל כתם צריך כגריס ועוד כדלעיל סימן ק"צ) בין שמשה בין לא שמשה צריכה להמתין כו' וכן נוהגין:

ס"ק כב

צריכה להמתין ה' ימים כו' - היינו מתחלתה משום טעמא דשי"ז אבל אם תוך ימי ספירתה או אחר ה' ימים נתקלקלה וחזרה וראתה דם או כתם פוסקת באותו יום בטהרה ומונה למחרת זה פשוט

4) פתחי תשובה יורה דעה סימן קצו

(טו) שעכשיו - ע"י בשל"ה דף ק"א שכתב ח"ל מעשה בא לידי באשה אחת שהיה יום ד' לנדתה ולא שמשה עם בעלה בלילה שקודם ראייה נה והתירתי לה ללבוש לבנים ביום ד' ולהתחיל לספור ביום ה' כי אם היתה מתחלת לספור ביום ו' או היה בא ליל טבילה בליל שבת שאחר י"ב ומוטב שנגיח חומרא זו כדי לקרב הטבילה לחפיפה עכ"ל ועיין בס"ט שכתב דנראה לו דבנדרון כזה אף בשמשה יש להתיר שתפסוק ביום ד' לראייתה ותמנה שבעה נקיים מיום ה' ע"ש עוד:

(טז) אפילו כתם - עבה"ט [ומ"ש בשם שי"ך נראה דבכתם יש להקל היכא דלא שמשה כו' ע"י בתשובת חתם סופר סי' קפ"ח מבואר שדעתו דבדיעבד שכבר ספרה שבעה נקיים מיד אחר מציאת הכתם מבלי המתנת ה' ימים אפשר להקל גם בשמשה שיעלו לה הנקיים אך אם היה זה הכתם בבדיקת העד אין להקל אפילו בדיעבד ע"ש ומ"ש הבה"ט וגדולה מזו נוהגין. שאפילו כלה כו'] עיין בדגמ"ד שכתב דאף השי"ך שכתב דשלא בשעת הדחק אפילו כלה אינה סופרת שבעה נקיים עד יום ה' לראייתה לא אמר אלא כשלא היתה נדה קודם לראייה זו כגון בתולה שראתה פעם ראשונה או מניקה שהיתה טהורה בעת מיתת בעלה וראתה עתה פעם ראשון אחר כ"ד חודש אבל אם היתה כבר נדה לא שייך חומרא זו כלל ע"ש. ועפ"ז הוריתי ביולדת שלא טבלה תוך מ' לזכר ופ' לנקבה וככלות הימי טוהר ראתה דא"צ להמתין למנות ו' נקיים עד אחר ה' ימים אלא מיד שתפסוק בטהרה תוכל להתחיל למנות שבעה נקיים דהא עד ראייה זו היתה ג"כ טמאה מלידה ולא שייך חומרא זו כלל. ומכ"ש אם ראייה זו היא בתוך ימי טוהר והיא רוצה למנות שבעה נקיים דהא אלא אפשר לומר שגם אם לא היתה טמאה וכבר מחמת לידה שטבלה כבר ג"כ תוכל למנות שבעה נקיים דהא אפילו בכתם כתב השי"ך הביאו הבה"ט דיש להקל היכא דלא שמשה למנות מיום המחרת ומכ"ש בדם טוהר דקיל יותר דאינו אלא חומרת הגאונים עמש"ל סי' קצ"ד סק"ב בשם נודע ביהודה וכ"ז פשוט [וע"י בתשו' ח"ס סי' קנ"ז שאלה כוז ביולדת שטובלת תוך מלאות וחזרה וראתה באותן הימים אם תתחיל לספור נקיים השניים האלו אחר ד' לשמושה דלא גרע מכלה הטובלת לדם בתולים (בבה"ט לעיל סק"ג) והשיב להחמיר אחרי שכתב הרמ"א בס"י קצ"ד דדינו כדם לכל דבר משמע שאין לחלק בשום דבר בכל מנהגי נדה וחומרותיה ע"ש] ועמ"ש לקמן סי' קצ"ז סק"ג לענין אם החמירה ע"י ועי"ז אירע טבילתה בליל שבת וע"י בתשו' נודע ביהודה תנינא חלק יו"ד סי' קכ"ה שמורה אחד הורה באשה שטבלה ואחר טבילה קודם ששמשה ראתה דם ובעלה היה בעיר שתמנה שבעה נקיים תיכף וכתב שראי המורה הזה לגעור בו בנדיפה אבל לא לענשו באיזה עונש כי גוף דין זה הוא חומרא בלא טעם. ואח"כ כתב בשם תשובת פני יהושע סי' י"ב שמקיל בזה בראתה תיכף אחר הטבילה קודם ששמשה והוא ז"ל חולק עליו וכתב דהט"ז סק"ד הביאו הבה"ט מחמיר ג"כ בזה שהרי לא הקיל רק בראתה תיכף אחר חופתה שלא באתה עדיין לכלל תשמיש ע"ש וע"י בתשו' מעיל צדקה סי' נ"ב שגם הוא ז"ל מקיל בראתה תיכף אחר הטבילה קודם ששמשה וכתב הטעם דאף בגזירת חז"ל קיי"ל במלתא דלא שכיח לא גזרו ומכ"ש בגזירה זו ע"ש עוד. וכתב שהסכימו עמו החברים ונעשה מעשה. וכן דעת הסדר"י טהרה עין שם:

5) ט"ז יור"ד סימן קצ"ג ס"ק ד

(ד) ולא התחיל לפנות

ביום חמישי כו'. מלאמי נשם מהר"ל מפראג (במדינתו לטור ס"י קנ"ו) דאף על פי שהשם נהוג עלמא דהגדה מתחלת למנוח מיום השני כמטבא סימן קל"ז (ס"ח נהגה) מכל מקום נמתחלת למנוח אחר ביום ראשונה של פוליס ה' מתחלת למנוח מיום חמישי וכן הורה הלכה למעשה ופיין סימן קל"ז סעיף י"ח (סק"ה) מה שכתבתי שם:

6) שולחן ערוך יורה דעה סימן קצ"ו סעיף יג

האשה ששמשה מטתה וראתה אחר כך ופסקה, ורוצה לספור מיום מחרת ראיתה, תקנח יפה יפה אותו מקום במקד או בבגד להפליט כל הודע או תרוחץ במים חמין והם יפליטו כל הודעה. ויש אומרים דאין אנו נקראין בזמן הזה ואין לסמוך על זה (הגהות מיימוני פ"ו וסמ"ק), והכי נהוג דהרי כבר נתבאר שאנו נוהגין להמתין אפילו לא שמשא כלל, כדי שלא לחלק בין ספירה לספירה, כ"ש צבאוי גוונא; וכל הפורץ גדר נדברים אלו במקום שנהגו להחמיר, ישכנו נחש.

7) שולחן ערוך יורה דעה סימן קצ"ו סעיף יב

אם טעתה במנין יום אחד וטבלה ושמשה, צריכה להמתין ששה עונות שלימות ואחר כך תמנה יום אחד נקי וטבול; אך סתירה שלאחר שבעה, גנון שלא טבלה כראוי ושמשה, הרי זו טובלת בכל עת.

ש"ך יורה דעה סימן קצ"ו ס"ק כד

שלאחר ז' כו' - ובב"י כ' בשם הרא"ש דטבלה ליל ז' ושמשה ביום ז' נמי לאו סתירה היא וטובלת מיד לאחר ז' כיון שפלטתה כשהאיר היום ז' וכתב אם באנו להסכים דברי הסמ"ק להרא"ש יש לומר דמה שכתב הסמ"ק סתירה דלאחר ז' לאו סתירה היא היינו לאחר ליל ז' וע"ש וצ"ע לדינא דפשט דברי הסמ"ק משמע לאחר ז' דוקא:

הפסק טהרה - חלק א' - CD 20

1) תלמוד בבלי מסכת נדה דף סח עמוד א

מתני'. נדה שבדקה עצמה יום שביעי שחרית ומצאה טהורה, ובין השמשות לא הפרישה, ולאחר ימים בדקה ומצאה טמאה - הרי היא בחזקת טהורה. בדקה עצמה ביום שביעי שחרית ומצאה טמאה, ובין השמשות לא הפרישה, ולאחר זמן בדקה ומצאה טהורה - הרי זו בחזקת טמאה,

2) רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק ו הלכה ב

נדה שבדקה עצמה בתוך ימי נדתה ומצאה שפסק הדם ואפילו פסק בשני לנדתה ושגגה או הוידה ולא בדקה עד לאחר נדתה ימים רבים וכשבדקה מצאה טמאה, אין אומרים שמא כל אותן הימים היתה טמאה ותהיה זבה אלא כל אותן הימים שלא בדקה בחזקת טהרה, בדקה עצמה ומצאה טמאה, אפילו בדקה בשביעי לנדתה ובין השמשות לא בדקה עצמה כדי לפרוש מטומאת נדה אלא המתנה ימים ואח"כ בדקה ומצאת טהורה הרי זו ספק זבה, ואם מצאה טמאה הרי זו זבה ודאית שכיון שבתחלה מצאה טמאה ולבסוף טמאה הרי זו בחזקת שלא פסק יום ראשון של נדה אע"פ שמצאה בו טהורה ה"ז כמי שמצאה טמאה שיום ראשון כולו הוחזק המעין פתוח.

רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק ו הלכה כג

כל אשה שהיא ספק נדה ספק זבה צריכה לישב שבעת ימים נקיים מספק וטובלת בליל שמיני ואחר כך תהיה מותרת לבעלה, ומביאה קרבן זבה ואינו נאכל כמו שיתבאר במקומו.

3) תוספות הרא"ש נדה סט. ד"ה ואי מ"ואי משום דבעינן" עד "אבל אין לחוש"

היינו
דברנו ופסקה בשליש
מקובל רבא לעיל נדה
בפרישה
בשליש עלה אלא
בא ופרישה ודנה יתלה
למ"י. והט"ר בעלמא
הא והירושן והנה
נבחה בבבלי הו
בבבלי נ"ך שכתלה
בבבלי טנה והפ"ל
בדא ופסקה הן והט"ר
סובלה ופסקה ופסקה
ולא אדעתה כ"ן
דבאיה יום סופסקי
פירלה ופסקה

4) חוות דעת סי' קצ"ו ס"ק ג' מ'זולפי זה אשה שראתה" עד 'ומהתימה על הב"י ורמ"א

ובן נראה נכדו דין נראה שיש לה
 מכה שיהיה שמואלה דם שיש
 כוסם נראה שיש לה וכן ה"י דיוס ל'
 נראה שיש לה וכן שיהיה מולה נכדו
 כמספר (מל דין קצ"ו וכו'). שיהיה
 יונתם מנומלטה כד שיהיה לה על כל
 פנים פנים שם. ולא מראה נדוקה
 שחפלה לה נקיים כפסק טהרה ונדוקה
 נקיים מהם שיש לה מה הנקיים שחפלה
 לה נמקום טהרה שפורץ ונדוקן כג"ל
 דנכסן דיקה דיקה דיקה דיקה ומה עין
 שפולה נכדוה ה"י מכל מקום לה נדוקה וכן נדוקה דיקה דיקה דיקה נדוקה
 וכל שיש נדוקה שחפלה ולא נכדו לה הספירה כמספר כגון ומתן לני נכדו
 ס"ו. ודברי כסני על דיקה ז' שיהיה נדוקה כדו וכו"ס (כ"ו) לה נכדו
 ופולה נכדוה רק נכדוה שיהיה דלם ס"ו לה נדוקה טהרה שפורץ דמולה
 נכדוה דלם שחפלה ודי נ"ל רשעה ח"ל שיהיה נדוקה וכו"י דיקה
 נכדוה טהרה ונדוקה ולא דיקה שחפלה. ומה מה בין שחפלה נכדוה ה"י
 מכל מקום דיקה דין כגון וכהה ה"י שחפלה

אפי' זה אשה שראתה דם מכה וכו'
 ק' נדו לה מכה שפילו היה
 שמואלה דם ודי אכזה לה נדוקה שפילו
 פנים פנים שלם שחפלה דם שחפלה ד'
 נקיים שחפלה דלם מאוסן סימני שיהיה
 נקיים סין שפורץ ונדוקן כגון ה"י לה
 י"ה שלם שלם נדוקה דשחפלה. ס"ל לה
 נדוקה פנים פנים שיש שיש שיש נדוקה
 סימני שיהיה נקיים שחפלה ומה
 טהרה שחפלה שחפלה כל סימני שחפלה
 דוקן וטהרה ופולה כל הדינה
 הנמלטה שחפלה ק' נכדוה וק' נכדוה ה"י
 שיהיה לה כפסק טהרה נדוקה כן
 דין:

הפסק טהרה-חלק ב' CD 21

5) תלמוד בבלי מסכת נדה דף טו עמוד ב

אמר רב שמואל משמיה דרבי יוחנן: אשה שיש לה וסת - בעלה מחשב ימי וסתה ובה עליה. אמר ליה רב שמואל בר יבא לרבי אבא: אמר רבי יוחנן אפילו ילדה דבוזא למטבל? אמר ליה: אטו ודאי ראתה מי אמר רבי יוחנן? אימר דאמר רבי יוחנן - ספק ראתה ספק לא ראתה, ואם תמצא לומר ראתה - אימא טבלה, אבל ודאי ראתה - מי יימר דטבלה? הוה ליה ספק וודאי, ואין ספק מוציא מידי ודאי.

6) חזון איש יו"ד סימן צב אות כב, כג

דני' והרבה שלא בדקוה עד אחר כבוד ימים שדך רוב כשיס
 שפוסקות, טובלין אותה בהזקק פכורכ צלל דדוקה, וכמו
 כח"ל כד"י רח"י נדוקה מסוגיל דלמיל ס"ו אשה שיש לה וסת
 כע"ל מהשג ימי וסתה כ"י ח"י דלחן כחן כפסק טהרה, וכגרי"ל
 נכדוה ס"י כשיש השוכ שחפלה לא ראה נדוקה אלא מכה
 חזק של וסתות, ולי"ע דמי"ת מוכרה דרוז נמור כול ולמכ לא
 נכדוה נדוקה ראה, ומיכו לא שייך סנר"א זו אלא ניש לה וסת
 דלמכ נכדוה וסתה, אכל אשה שחפלה לה וסת או שחפלה שלא
 נכדוה וסתה, או שחפלה נכדוה וסתה וכמשיכ ראה וסת
 נכדוה או לריך דדוקה, ומסוגיל דלמיל ס"ה א' שחפלה כשי"ע
 וכגרי"ל נדוקה כז"י, דמנזר דלריך כפרשה טהרה, מלכ דניכ"ש
 לא כפרשה כיונו שלא שחפלה כל כפרשה כדרוש לה, ומיורי נאופן
 שחפלה נכדוה דדוקה, כגון שלא נכדוה וסת או כמשיכ ראה
 יתר כגרי"ל ופער דכלך קב דוקה כ"י ומלאכ שחפלה, אכל
 ה"י לה וסת וסתה על דרך כוסחתה מקרי כפרשה נכדוה ואין
 צ' ככלל כמסופר נכדוה, ס"י לה"י מדברי כגרי"ל נכדוה שיש
 לה וסת וסתה זמן וסתה א"ל כפרשה טהרה לאחר כוסה אפי'
 למיד וסתה דאורייתא.

ב) והנה מיכו אף לדברי כד"י י"ל דמי"ת מורנען נכדוה כפרשה
 טהרה, וגם י"ל כיון דכל שיש ספק זכות ונראוה זכ"כ

ל"ב ע"ג ש"ל כ"ו

7) תלמוד בבלי מסכת נדה דף ב עמוד א

/מתני'. שמאי אומר: כל הנשים דיין שעתו, הלל אומר: מפקידה לפקידה, ואפילו לימים הרבה. וחכ"א: לא כדברי זה ולא כדברי זה; אלא: מעת לעת - ממעטת על יד מפקידה לפקידה, וממעטת על יד מעת לעת. כל אשה שיש לה וסת - דיה שעתה והמשמשת בעדים הרי זו כפקידה, וממעטת על יד מעת לעת ועל יד מפקידה לפקידה

8) תלמוד בבלי מסכת נדה דף ה עמוד א

והמשמשת בעדים כו'. אמר רב יהודה אמר שמואל עד / ע' צרויה / שלפני תשמיש - אינו ממעט כפקידה. מיט? אמר רב קטינא: מתוך שמהומה לביתה. וכי מהומה לביתה מאי הוי? מתוך שמהומה לביתה - אינה מכנסת לחורין ולסדקין. תנן המשמשת בעדים - הרי זו כפקידה, מאי לאו: חד לפני תשמיש, וחד לאחר תשמיש? לא, אידי ואידי - לאחר תשמיש, ואחד לו ואחד לה; כדתנן: דרך בנות ישראל משמשות בשני עדים, אחד לו ואחד לה.

9) תלמוד בבלי מסכת נדה דף יב עמוד א

גופא, אמר רבי זירא אמר רבי אבא בר ירמיה אמר שמואל: אשה שאין לה וסת - אסורה לשמש עד שתבדוק. אמר ליה ר' זירא לרבי אבא בר ירמיה: אין לה וסת - בעיא בדיקה, יש לה וסת - לא בעיא בדיקה? א"ל: יש לה וסת, ערה - בעיא בדיקה, ישנה - לא בעיא בדיקה. אין לה וסת; בין ערה בין ישנה - בעיא בדיקה. אמר רבא, ולימא ליה: יש לה וסת, לטהרות - בעיא בדיקה, לבעלה - לא בעיא בדיקה, אין לה וסת - אפילו לבעלה נמי בעיא בדיקה; ומדלא א"ל הכי, ש"מ קסבר שמואל: כל לבעלה - לא בעיא בדיקה. ת"ר: חמרין ופועלין והבאין מבית האבל ומבית המשתה - נשיהם להם בחזקת טהרה, ובאין ושוהין עמהם בין ישנות בין ערות בדיא - שהניחין בחזקת טהרה, אבל הניחין בחזקת טומאה - לעולם היא טמאה, עד שתאמר לו טהורה אני, והא, שמואל במאי מוקי לה? אי בשיש לה וסת - קשיא ערה! ואי בשאין לה וסת - קשיא בין ערה בין ישנה! לעולם בשיש לה וסת, וכיון שתבעה / ש' סגולה, ת' בשוא, ב, ע' קמוצות מפי' ה' - / אין לך בדיקה גדולה מזו.

בדיקת חורין וסדקין-CD 22

1) רשב"א נדה ה. ד"ה מתוך שמהומה לביתה

לבעל מחמת הבעל אלא מחמת מעלות הטהרות
שהיא נסוקה בהן. והילכך לא הצריכה אלא
בדיקה כל דהו"ל.¹

הה, אן מתוך שמהומה לביתה אין מבניסתה¹ לחורין ולסדקין. דק"ק מכאן הראב"ד ז"ל² דכל לבעלה איה צריכה בדיקה חורין וסדקין³. נראה שהוא ז"ל מפרש מתוך שמהומה לביתה אינה בודקת אלא ככה הצריך לה לשעתה לביתה⁴. וכן סייע דבריה⁵ מההיא דאמרין בשילהי פרקין⁶ כיון שהתבטח אין לך בדיקה גדולה מזו, כלומר לפי שנתנת דעתה ומרגשת אם יש דם בבית החיצון אם אין⁷. ואין לך בדיקה כל דהוא מתבטח⁸. והוא ז"ל כתב, דיש מי שאומר דבדיקה זכה בין בהפסק טהרה בין בבדיקה שבעה נקיים צריכה חורים וסדקין⁹. ולא הקלו לגבי בעלה אלא בבדיקת המעלות¹⁰. לפי שאין עקר הבדיקה

2) בית יוסף יורה דעה סימן קצו

ומיש שתכניסוהו עד מקום שאבר התשמיש מגיע. כי"כ הרא"ש בפרק תינוקות (סי' ה) ז"ל ובדיקה שאמרנו היינו שתכניס בגד לבן או צמר גפן לחורין ולסדקין עד מקום שהשמש דש ולא שתכניסוהו מעט לקנח את עצמה דהוא קינוח מיקרי ולא בדיקה כדמשמע בשילהי פ"ק (יב.) בעא מיניה רבי אבא מרב הונא וכו' הוי וסת שאמר לקינוח ולא לבדיקה אלמא בלא הכנסה לחורין ולסדקין קינוח מיקרי ולא בדיקה ובדיקה החכרה אצל זב חבה עכ"ל וכן כתבו הגהות מיימוניות בפרק ו' (אות ד) ז"ל צריכה ליקח בגד רך לבן או מוך ולהכניסו בעומק כל בין השינים דהיינו מקום דישת השמש ומקנחת עצמה יפה בחורין ובסדקין וכי"כ רבינו ירוחם (נכ"ז ח"ב דף רכא ע"ד) ז"ל והבדיקה תהיה יפה שתכניס בגד לבן רך או צמר גפן לחורין ולסדקין עד מקום שהשמש דש שם דאם לא כן אין זו בדיקה אלא קינוח ולפיכך צריכה שתבדוק בפנים עכ"ל: ודברים אלו קשים בעיני שאי אפשר לאשה להכניס העד כל כך בעומק ואם תדחוק להכניסו כל כך בעומק ע"י תחבולות תקלקל עצמה שיסרט המקום בפנים ע"י הבדיקה ויצא דם ויצא אדום ואינו מן המקור אלא מחמת דוחק הבדיקה וכך אומרות הפיקחות שבהן. וחכרני כי בנערותי ראיתי זקנים שהיו מגמגמים על בדיקה זו שכתב רבינו לומר שהוא דבר שאי אפשר לעשות. אח"כ באו לידי כתבי מה"ר איסרלן וכתוב שם (תרה"ד ח"ב) בסימן (ע"ז) [ע"ח] כלשון הזה הא דבדיקת אשה בשבעה נקיים עד מקום שהשמש דש כבר שמעתי מדקדקים בזה אך בשאר חיבורים לא כתבו רק בדיקה יפה לחורין ולסדקין וכיון דאי אפשר לנשים כולי האי אין להחמיר עליהן ביותר והנח להן לישראל וכו' עכ"ל הרי שהרגיש בקושי שיש בבדיקה בענין זה. ומה שכתב דבשאר חיבורים לא כתבו כן אע"פ שלא היה לו לכתוב כך סתם מאחר שהרא"ש והגהות מיימוניות כתבו כן מ"מ נראה דטענה קצת היא שהרי סמ"ג וסמ"ק וספר התרומה (סי' פז) והרמב"ן בהלכותיו (פ"ב ה"ז, פ"ט הכ"ג) כתבו שתכניסו בעומק לחורין ולסדקין ע"כ ולא נתנו שיעור לעומק הזה וגם הרא"ש בהלכות נדה בקוצר כתב ותכניסוהו באותו מקום לחורין ולסדקין ע"כ וכך הם דברי הרשב"א בתורת הבית ולא נתנו גבול עד איזה מקום שתכניסו וא"כ יש לנו לומר

שמה שכתב הרא"ש בפרק תינוקות עד מקום שהשמש דש לאו דוקא אלא לומר שתכניסנו בעומק כל מה שתוכל ולא ליסגי לה שתכניסנו מעט דאם איתא דעד מקום שהשמש דש בעינן בדוקא לא הוה שתיק מיניה בהלכות גדה אציג דאיכא למימר דבכלל לחורין ולסדקין הוא מ"מ אם איתא דיש עיכוב בדבר לא הוה סתים ליה סתומי אלא בהדיא הוה מפרש אותו כמו שפירשו בפרק תינוקות. אבל מה שכתב והנח להן לישראל וכו' אם נתכוין על מה שאמרו (פסחים סו.) הנח להן לישראל אם אינן נביאים הן בני נביאים בעל נפש נמי יכול לסמוך על החיבורים שלא כתבו שבדיקה תהיה עד מקום שהשמש דש אבל אם נתכוין על מה שאמרו (שבת קמח:) הנח להם לישראל מוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידין איכ בעל נפש צריך ליהדר ומ"מ מדברי רבינו ירוחם נראה שעל כל פנים צריכה לבדוק עד מקום שהשמש דש ואם לא עשתה כן לא עלתה לה טבילה:

3) שולחן ערוך יורה דעה סימן קצו סעיף ו

כל בדיקות אלו, בין בדיקת הפסק טהרה בין בדיקת כל השבעה, צריכות להיות בבגד פשתן לבן ישן, או בצמר גפן, או בצמר לבן נקי ורך, ותכניסנו באותו מקום בעומק לחורים ולסדקים עד מקום שהשמש דש ותראה אם יש בו שום מראה אדמומית, ולא שתכניסוהו מעט לקנח עצמתו. ואם יקשה בעיניו מאוד להכניסו כל כך בעומק, לפחות בדיקה של יום הפסק טהרה ובדיקה של יום ראשון מהשבעה תהיינה עד מקום שהשמש דש. הגה: ואם לא עשתה כן צדיקת יום ראשון, חטטה פעם אחת כן מצדיקות שאר הימים (צ"י); מיהו צדיענז אס לא עשתה כן כלל רק שנדקה עלמה יפה בחורין ונסדקין צטומק היענז כפי כחה, אע"פ שלא הגיע למקום שהשמש דש, סגי לה (צ"י שכ"ד רוב הפוסקים וכן מהרא"י נפסקו סימן ע"ז / ע"ח / וצ"ח).

4) בדי השולחן סי' קצ"ו ס"ק צ"ו וציונים אות קצ"ב

: (צ"ו) או בצמר וכו'. ולא תבדוק האשה בנייר

אף שהוא לבן ונקי ואף בדיעבד יש להסתפק לענין אם עלתה לה הבדיקה שכפי הנראה אינו נכנס היטב לחורים ולסדקים ובסמוך איתא שהבדיקה צריכה להיות בחורים ובסדקים (ואולי יש להקל בזה בדיעבד באותן ניירות העבים קצת ועשויין לספוג שפיכת משקן שנח יותר להכניסן בחורים וסדקים וגם אינם נקרעים בקל) וכן נראה שלא תבדוק בזה שהמציאו עתה להעבות צמר גפן ולהדקו ככצורה אצבע וגם בזה לא ידענא אם עלתה לה הבדיקה בדיעבד כיון שאינו נכנס היטב בחורים וסדקים. כתבו (ק"ג) הפוסקים שאותן נשים הבדקות באצבעות שלהן בלי חתיכת בגד הן כנדות לכל דבריהן כי בדיקתן אינה בדיקה תרה הן בחזקת טמאות:

(ק"ג) סד"ם ומכ"ל נשם כנכות סמרי דורא (ויב' לסיין נספמו אס כוא מסיס שלח' כדס מחדנק יסכ לללנע וטח נכחקח א: מסיס שליט לנן ונסיק עד לנן לבדיקת אה מסיס שליט נכנס כסינ נכל כחוריס וסדקיס):

הוכחה שפסק הדין - CD 23

1) תלמוד בבלי מסכת נדה דף סח עמוד א

מתני': נדה שבדקה עצמה יום שביעי שחרית ומצאה טהורה, ובין השמשות לא הפרישה, ולאחר ימים בדקה ומצאה טמאה - הרי היא בחזקת טהורה. בדקה עצמה ביום שביעי שחרית ומצאה טמאה, ובין השמשות לא הפרישה, ולאחר זמן בדקה ומצאה טהורה - הרי זו בחזקת טמאה, ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה. ואם יש לה וסת - דיה שעתה. ור' יהודה אומר: כל שלא הפרישה בטהרה מן המנחה ולמעלה - הרי זו בחזקת טמאה. וחכמים אומרים: אפילו בשנים לנדתה בדקה ומצאה טהורה, ובין השמשות לא הפרישה, ולאחר זמן בדקה ומצאה טמאה - הרי זו בחזקת טהורה.

2) תלמוד בבלי מסכת נדה דף סח עמוד ב

תניא אמרו לו לר' יהודה: אלמלי ידיה מונחות בעיניה כל בין השמשות - יפה אתה אומר, עכשיו - אימר עם סלוק ידיה ראתה, מה לי הפרישה בטהרה בו מן המנחה ולמעלה - מה לי הפרישה בטהרה בראשון. בראשון - מי איכא למאן דאמר? אין, והתניא אמר רבי: שאלתי את רבי יוסי ור' שמעון כשהיו מהלכים בדרך נדה שבדקה עצמה יום ז' שחרית ומצאה טהורה, ובין השמשות לא הפרישה, ולאחר הימים בדקה ומצאה טמאה, מהו? אמרו לו הרי זו בחזקת טהרה. ששי, חמישי, רביעי, שלישי, שני, מאי? א"ל לא שנא. בראשון לא שאלתי, וטעיתי שלא שאלתי. אטו כולהו לאו בחזקת טמאה קיימי? וכיון דפסק - פסק, ראשון נמי, כיון דפסק - פסק. ומעיקרא מאי סבר? הואיל והחזוק מעין פתוח.

(3) רשב"א נדה דף סח: ד"ה מעיקרא מאי סבר

[סח, ב] [ו] מעיקרא²² מאי סבר הואיל והוחזק מעיין פתוח. ומסתברא כיון דרבי אמר וראשון לא שאלתי וטעיתי שלא שאלתי, ואשכחן להו לרבנן כאן דאמרין בהדיא בביתא מה לי הפרישה בראשון, שמע מינה הלכה למעשה אפילו בראשון, ואע"ג דסתים מתני' בשני אבל בראשון לא, מתני' רבי הוא דהקן וסתים ולפי שלא שכע שם אלא שני, אמר איהו נמי שני, אבל בריתא תניא בהדיא בראשון ועלה סמכין. ולישנא דגמרא נמי משמע דמתניתין בילדותו דרבי היא, אבל בזקנותו הזר בו ואמר

דראשון כשני. והיינו דקאמר ומעיקרא מאי סבר, דמשמע דהאי חששא דהוחזק מעין פתוח ליתיה, דמעיקרא הוא דסבר הכין והדר ביה²³. ובר מן דין דהא רבי בדר' יוסי ור' שמעון חלי לה, ולא מיפלב פליג עלייהו וכיון דאשכחן להו בהדיא דאמרין אף בראשון, רבי²⁴ שלא שאל בראשון, אין אומרין למי שלא ראה את החדש שיבא ויעיד אלא למי שראה²⁵. והרמב"ם ז"ל²⁶ כתב בהפך מזה ולא נתחווין לי דבריו²⁷. והרמב"ן ג"ר כתב שיש לחוש²⁸.

(4) שולחן ערוך יורה דעה סימן קצו סעיף ב
ראתה יום אחד בלבד ופסקה בו ביום, צריכה לבדוק עצמה במוך דחוק ושיהא שם כל בין השמשות. הגה: וזדיענד אס נדקה עלמה סמוך לבין השמשות ומלאה עלמה עהורה, אע"פ שלא היתה המוך אלה כל בין השמשות, סגי (עור נשס הרשב"א וה"ה נשס רמב"ן וכו' להרמב"ם וכ"מ נש"ס). אבל צדיקת שחרית לא מהני, הואיל ולא ראתה רק יום אחד (רשב"א ורמב"ן נשס י"א וכ"ד רמב"ם פ"ו מהל"ב ונפ"י משנה סוף פ"ד ונרעטורה ש"ס).

ביאור הגר"א אות ח

וצ"ע דאם כן לימרו רבנן לנפשיהו בראשון וכן דעה הרמב"ן. דוקא כמוך דחוק כל בין השמשות רק מתוספת שם ד"ה אכ"ה כ"י נראה שאין צריך שכתבו וי"ל דלנפשיה כ"י ומיהו דעה הרמב"ם נראה כסברא ראשונה שכתב וכתב דבריקה יום ראשון לא מהני ועיין בית יוסף:

[ח] וזדיענד כ"י. ולא פליגי במתניתין אלא בשבדקה בשחרית ובין השמשות לא הפרישה אבל בבין השמשות לא פליגי הכ"מ שם אלמלי כ"י אלמא רבי יהודה לא איירי כהאי גונא וארא קאמר חכמינו בשני ועיין בית יוסף.

רואה יום ראשון-CD 24

1) ש"ך יורה דעה סימן קצ"ו ס"ק 1
 ורק יום א' - ומעיינה פתוח וכתוב בספר מעדני מלך דף ש' ע"א ח"ל וא"ת ולדין מאי נ"מ הא אפילו אשה שרואה כתם נוהגין שצריכה להמתין ה' ימים עם יום שראתה בו ואחר כך תפסוק ותספור ד' נקיים (כדלקמן ס"א) ונ"ל דנ"מ להיכא דחזרה וראתה בתוך ימי הספירה דכיון שלא ראתה רק יום א' בימי הספירה בדיקת שחרית לא מהני אפילו בדיעבד אבל לא ראתה רק כתם אפשר להקל בין בימי הספירה בין בתחילה ע"כ:

2) בדי השולחן סי' קצ"ו סעיף ב' ד"ה לבדוק

בדיקת וכו' ובפנים הבאנו מ"כ הש"ך בשב

המעי"מ דנפק"מ לדין ברואה חוץ ימי ספירתה כ"צ המתנת ה' ימים ויש לחקור אם כוונתם אף ברואה ביום ראשון של ספירתה דהא נמי חשיב כראתה יום אחד בלבד אע"פ שראתה ג"כ ביום אחמול [או אפילו אם לא ידעה שראתה הא מכ"מ בחזקת רואה היא עד שתפסוק בטהרה דהא מה"ט אשה שראתה יום א' ועברו עליה יום ב' ג' ד' בלא ידיעה של ראייה ושוב ידעה שראתה ביום ה' אינו נחשב כראתה יום אחד לבד ביום ה' וה"ט מפני שכ"ו שלא הפסיקה בטהרה היא בחזקת רואה ומסתמא ראתה גם בימים שבינתיים] דמכיון שהפסיקה בטהרה ונתברר אצלה שלא נמשכה ראייה דאחמול להיום הו"ל ראייה דהיום כראייה חדשה או דלמא כל שלא עבר עליה יום אחד בלא ראייה אינה בדין רואה יום אחד בלבד וצ"ע:

7) שיעורי שבט הלוי סי' קצ"ו סעיף ב' אות א

סעיף ב'

א) ראתה יום אחד בלבד: דמעיינה פתוח ומיישינן שמראה שזו אפילו אם בדקה שחרית, אבל כשכבר ראתה כמה ימים לא חיישינן וא"כ מן דחוק מדינא למחנה ולדין אינו מנאי כ"כ דנל"ה ממחינים ה' ימים, וש"ך רק נסותרת ז"ג שמונה מאותו יום והוא ראשון לראי, או נמי שרואה לעשות הפס"ט צי"ס א' ולהמתין אה"כ לנקיים, וכוה המון דחוק מדינא. אמנם הרואה על המון דחוק אינו נחשב כחמילת ראי' להחשב כיום ראשון אכ"פ שעשמה הפסק טהרה. אמנם נראתה צי"ס א' דז"ג יש מקום לחייב מון דחוק.

8) טהרת הבית חלק א עמ' רפח-רפט עד " וכל זה בבדיקה בעד הבדוק"

ומה שכתבנו שאם ראתה כתם טמא בלא הרגשה ופסקה בו ביזם אף בדיקת שחרית מועילה לה בדיעבד, ולכתחלה תחזור לבדוק ולפטוק בטהרה סמוך לבין השמשות, כן כתב הש"ך (בסוף סק"ו) בשם המעדני יום טוב, שבכתם אפשר להקל בין בימי הספירה בין בתחלה. וכן כתבו המנחת יעקב בתורת השלמים (סק"ה), והסדרי טהרה (סק"י). וכן כתב בספר החינוך (מצוה רז) וזו לשונו: והרואה כתם אין מחמירים בה כל כך כמו שכתבנו ברואה יום אחד בלבד, אלא כיון שבדיקה עצמה אחר שמצאה הכתם ומצאה עצמה טהורה, מינה שבעה נקיים חוץ מאיתו יום שמצאה בו הכתם, ומתחילה למנות שבעה נקיים למחרת היום, כדין אשה שראתה דם שניב ושלשה ימים. ע"כ. וכן כתבו האחרונים. אלא שיש לדון באשה שמצאה דם בבדיקת עד הבדוק, אם יש להחמיר בזה כמו ברואה דם ממש, או שמא יש להקל בה לענין זה כדין כתם, על פי מה שכתב בשו"ת צמח צדק מליובאוויטש (חלק יורה דעה סימן צח אות ו') בשם המהר"ם מלובלין (סימן ב') והגבעת שאול (סימן סז), שאם לא הרגישה אלא בבדיקת עד הוי רק מדרבנן. וכן העלה בשו"ת נטע שעשועים (חלק יורה דעה סימן כא). וכן כתב בשו"ת מהר"ם ענגיל חלק ב' (סימן סא), שכן דעת כמה פוסקים. וכן צידד בשו"ת כערי ציון חלק א' (סימן כו). ע"ש. לפי זה בנידון דידן שרוב הפוסקים סוברים שאף בראתה דם יום אחד די לה בבדיקה והפסק בטהרה סמוך לבין השמשות, ואין צורך שיהיה אצלה מוך דחוק כל בין השמשות, יש לומר שבבדיקת עד מיהא דהוי מדרבנן יש להקל בזה. ועוד יש לומר לפי מה שכתב בשו"ת צמח צדק הנ"ל (סימן צט אות ו'), שאף לדין בבדיקת עד הוי רק ספיקא דאורייתא, ולא ודאי, ונפקא מינה דחזי לאצטרופי לספק ספיקא. ע"ש. וכן כתבו בכדרי טהרה (סימן קפג סק"ב). ובשו"ת לבושי מרדכי קמא (חלק יורה דעה סוף סימן קכא). ע"ש. לפי זה גם כאן יש להקל מטעם ספק ספיקא, שמא דין בדיקת עד כדין כתם, ואם תמצא לומר כדין ראייה, שמא הלכה כדברי הפוסקים שגם בראיה אינה צריכה מוך דחוק כל בין השמשות. וידוע שאפשר לסבך על ספק ספיקא להקל אף כשספק אחד הוא נגד דעת מרן השלחן ערוך, וכמבואר בדברי מרן החיד"א במחזיק ברכה יורה דעה (סימן נב סק"ה). וכן כתבו בשו"ת משנת רבי אליעזר די טולידו (חלק ב' חלק יורה דעה סימן א'), ובשו"ת פני יצחק אבולעפייא (חלק א' חלק יורה דעה סימן ט'), וחלק ב' דף כח ע"ג ודף מט ע"ב), ובשו"ת נדיב לב חלק ב' (סימן סג), ובשו"ת רב פעלים חלק ב' (חלק יורה דעה סימן ז'), ובשו"ת שערי עזרה טראב (חלק יורה דעה סימן ב'). ועוד אחרונים. והכי הוי סוגיאן דעלמא. ואם כן גם בנידון דידן יש להקל. ואף על פי שספק מרן השלחן ערוך (בסימן קצ סעיף נד) שכתמי עד הבדוק לה כטמאים בכל שהן, והן כראייה לכל דבר, ומקורו מדברי הראב"ד בספר בעלי הנפש. ומשמע שבדיקת עד הבדוק אפילו בפעם אחת דינה כוסת שאינו קבוע, אך בשו"ת בית שלמה (חלק ב' מורה דעה סימן ז' בהגהה אות ב') כתב שלא שמע מאן דחש להא בכהאי גוונא שמצאה כתם בעד הבדוק לה וכו'. ע"ש. אבל בשו"ת הרי בשמים חלק א' (סימן צח) כתב, שחומרת השלחן ערוך הנ"ל בכתמי עד הבדוק היינו בשלש פעמים, כמו בכל מקום שמעבידים הדבר על חוקתו בכל פעמים, מה שאין כן בפעם אחת. ע"ש. וכן כתבו עוד אחרונים. (ועיין במה שכתבנו בזה בטהרת הבית, כהנ"ח הטהרה עמוד תסט). ועיין עוד בזה בשו"ת שבט הלוי (חלק יורה דעה סימן עה אות ב'). ע"ש. ועל כל פנים מידי ספק לא יצאנו, וכשיש ספק נוסף בודאי דחזי לאצטרופי לספק ספיקא. אגב ראיתי להגאון רבי שלמה קלוגר בשו"ת טוב טעם ודעת קמא (סוף סימן רצט) שנשאל בה, ופסק דלא מהני בדיקת שחרית לכתמי עד הבדוק, שכן מורה לשון השלחן ערוך (סוף סימן קצ) שכתמי עד הבדוק הרי הם כראיות לכל דבר. ע"ש. וכדבריו כתב גם בספר תהלה לדוד חלק ב' (סימן סה) על פי לשון השלחן ערוך (סוף סימן קצ) הנ"ל. ע"ש. אולם לפע"ד נראה שעל כל פנים מעיקר הדין יש להקל בזה מטעם ספק ספיקא, ואף שלכל אשה יש מקום להחמיר ולהצריכה מוך דחוק כל בין השמשות, מכל מקום אשה שאינה יכולה לעשות כן מפני שעל ידי שהיית המוך בפנים מצאת בו כתמים, יש לסמוך בכהאי גוונא על הספק ספיקא הנ"ל להתיר לה להפסיק בטהרה סמוך לבין השמשות, ואינה צריכה מוך דחוק כל בין השמשות.

